ఎదురులేని మనిషి

ఎన్టీఆర్ జీవితచరిత్ర

– డా. నందమూరి లక్ష్మీపార్వతి

(క్రిందటి సంచికనుంచి కొనసాగింపు)

ఆ పాత్రను ఆ రోజుల్లో ఎంత బాగా పోషించేవాడు. తన నటన చూసి జనం కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకునేవాళ్ళు. ఈనాడు తన కాలగతికి తనే కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకోవాల్సి వచ్చింది. 'పండితులు, పాదుషాలు బురిడీ పడిరి ఈ గరిడి పరీక్షలో' అనుకున్నాడు పూర్తిగా.

ఇష్టానిష్టాలెరుగని వీతరాగిణిలా కాలం కదిలిపోతూనే వుంది. నిమ్మకూరు నుండి తల్లీ కొడుకులు తిరిగొచ్చారు. వచ్చేటప్పుడు వెంకట్రావమ్మ చంద్రమ్మను, తారకరాముడిని వాటేసుకుని బావురుమన్నది.

"తారకం! మీ అమ్మ నీకు అన్నం పెట్టలేని స్థితికొచ్చిందిరా. ఈ పేద తల్లి మీద కోపం పెట్టుకోకు."

ఎలా ఓదార్చాలో తెలియని తారకం బాబు తల్లి చేయి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

"పిచ్చి పిచ్చి మాటలు మాట్లాడొద్దు. ఎప్పుడూ ఒక రకంగా వుండదు. నవ్విన నాపచేనే పండిద్ది. పిల్లాడు బాధపడతాడు. వూరుకో" అని చంద్రమ్మ చెల్లెలిని మందలించింది.

వచ్చేటప్పుడు ఎప్పటిలా వెంకట్రావమ్మ పచ్చళ్ళు, కారాలు, నెయ్యి అన్నీ సర్దింది. ఆ సామానులో బియ్యం మాత్రం లేవు. లక్ష్మయ్య ఎక్కడున్నాడో కనిపించలా. త్రివిక్రముడు చిన్నబోయిన ముఖంతో అన్నచేయి పట్టుకుని బస్సుదాకా వచ్చాడు. తమ్ముడిని విడవలేక విడవలేక బస్సెక్కాడు తారకరాముడు.

మళ్ళీ స్కూళ్ళు తెరిచారు. ఆరవతరగతిలో ఉత్తీర్ణత పొందిన తారకంబాబు తన మిత్రత్రయంతో ఏడవ తరగతిలో అడుగుపెట్టాడు. రామయ్యకి పని బాగానే అలవాటు పడింది. కూర్చుని టిక్కెట్లు చించడం పోయి నిలబడి ఇవ్వటం వరకూ వచ్చింది. కొడుకు ఫీజు కట్టాలని రామయ్య హెడ్‌మాస్టరుగారి దగ్గరకొచ్చాడు. స్వయంగా తను సంపాదించిన మొదటి సంపాదనలో నుండి రెండురూపాయల ముప్పావలా కట్టేసి ఏదో మాట్లాడాలన్నట్టు నిలబడ్డాడు.

"ఏమిటి రామయ్యగారూ! ఏమయినా మాట్లాడాలా?" హెడ్ మాస్టరు ఆదరంగా అడిగారు.

"అవునండి. ఫీజు అంత కట్టలేని వాళ్ళకు ఏదయినా మినహాయింపు వుందా?"

"తప్పకుండా వుంటుంది. ఆర్థికంగా వెనబడిన వాళ్ళకు సగం జీతం మాత్రమే కట్టించుకుంటాం. దానికి నిర్ధారణ పత్రం వుంటే చాలు. ఎందుకడుగుతున్నారు?"

"ఏం లేదండి మా పరిస్థితులు తల్లక్రిందులయ్యాయి. మా అబ్బాయి జీతం తగ్గిస్తారని అడిగాను. అంతే మరేం లేదు. ఇక వస్తానండి" అని దెబ్బతిన్న ఆత్మాభిమానాన్ని వంచుకున్న మొఖం చాటున దాచేసుకుంటూ గబగబా నడుచుకుంటూ బయటికొచ్చాడు.

కొడుకు లోపలికొస్తూ ఎదురయ్యాడు. కండక్టరు బట్టల్లో చెమట కారుతున్న తండ్రిని చూసి తారకరాముడు మౌనంగా నిలబడిపోయాడు.

"నాన్నా, ఫీజు కట్టేసాను. బాగా చదువుకో" అని తలమీద చెయ్యేసి నిమిరి రామయ్య వెళ్ళిపోయాడు.

తారకరాముడిలో రోజురోజుకీ దీక్ష పెరుగుతున్నది. బాగా చదవాలి. అన్నీ పాసవ్వాలి. ఉద్యోగం చేసి డబ్బులు సంపాదించి అమ్మానాన్నను సుఖపెట్టాలి అంతే. అదే ఆశయం. ఈనాడు తొడుక్కోవటానికి మంచి బట్టలు లేవు. ముతక చొక్కాలాగూలు రెండు జతలు మాత్రమే. సంవత్సరమంతా అవే గడుపుకుంటున్నాడు. అవసరముందని అమ్మానాన్నను అరపైసా నోరు తెరిచి అడగడు. ఆ వయసు వాళ్ళకుండాల్సిన చిలిపితనం, అల్లరీ ఏమీ లేవు. అనవసరంగా బయటకెళ్ళడు. తోటిపిల్లలు తినే రకరకాల తినుబండారల్ని కన్నెత్తైనా చూడడు. కలిగిందే మహాభాగ్యం. జొన్నరొట్టే పంచభక్ష్యపరమాన్నం. యదృచ్ఛాలాభ సంతుష్టి.

పట్నవాసం

రాలిపోయిన ఆకులను లెక్కబెట్టుకుంటూ మే నెలరానే వచ్చింది. వడ్డుగాలులు నీటి వూడ్పులుగా మారాయి. క్రిష్ణమ్మ సయితం నేల మాళిగలో దూరినట్టున్నది - చుక్కనీరు కనిపించటం లేదు. జనం మీద కోపం వచ్చినట్లు ఎండ చిటపటలాడిపోతున్నది. శరీరాలు చెమటలు కక్కుతున్నా, నోళ్ళు దాహంతో తడార్చుకుపోతున్నాయి. ఆ రోజు బందరు బస్సు మరీ రద్దీగా వున్నది. రామయ్య తలమీద నుండి చెమట కారిపోతుండగా టిక్కెట్లు చించిస్తున్నాడు. జనమంతా పెద్ద గుంపుగా తయారయి బస్సెక్కటానికి నెట్టుకుంటున్నారు. రామయ్య క్రిందే నిలబడి టిక్కెట్లిస్తున్నాడు.

"రామయ్యన్నా, ఏందాలస్సెం - ఇప్పటికే పావుగంట లేటు, తొందరక్కొట్టు పోదాం" డ్రైవరు తొందరచేశాడు.

"ఆ...ఆ.. అయిపోయింది. చూస్తున్నావుగా జనవెట్టావున్నారో."

"ఏయ్. అందరూ ఎక్కండి" అని జనాన్ని అదిలించి డ్రైవరు బస్సును స్టార్ట్ చేసాడు. కంగారుగా అందరూ తోసుకుంటూ బస్సెక్కుతున్నారు. చివరి టిక్కెట్టిచ్చేసి రామయ్య బస్సు కడ్డీ పట్టుకున్నాడు. క్లీనర్ కుర్రాడు రైట్ - రైట్ అని అరిచాడు.

బస్సు కదిలింది. రామయ్యకి లోపలికెళ్ళటానికి ఖాళీ దొరకలేదు ఒక కాలు బయటే వ్రేలాడుతున్నది. ఈలోపు బస్సు వేగం అందుకుంది. ఒక్కసారిగా ఆయనకు కళ్ళు తిరిగినట్లయి ఒళ్ళు తూలిపోయింది.

మళ్ళీ హాస్పిటల్లోనే ఆయనకు స్పృహ తెలిసింది. ఈ వార్త తెలియగానే లక్ష్మయ్య దంపతులు పరుగెత్తుకొచ్చారు. కాలికి పెద్ద బాండేజీతో, మంచానికి కరుచుకుపోయిన అన్నను ఆ స్థితిలో చూసేసరికి లక్ష్మయ్య మనసుకు బాగా కష్టమనిపించింది. తనకంటే పద్దెనిమిదేళ్ళు పెద్ద. ఈ వయస్సులో ఈయన కెందుకీ కష్టం. కుటుంబాన్ని ఆదుకోవాలని ఎంత తాపత్రయపడుతున్నాడు. తన బిడ్డ కోసమేగా ఈ బాధంతా అనుకోగానే మనసంతా ద్రవించిపోయింది. అన్న చేతిమీద చెయ్యేసాడు. చెమ్మగిల్లిన కళ్ళతో వెంకట్రావమ్మ కూడా ఎట్టాంటి మనిషి ఎట్టా అయిపోయాడని బాధపడింది.

తారకరాముడి పరీక్షలయిపోవడంతో అందరూ నిమ్మకూరు వెళ్ళిపోయారు. శలవుల్లో పొలం వెళ్ళటం, చిన్న చిన్న పనుల్లో సాయం చెయ్యటం తారకరాముడు అలవాటు చేసుకుంటున్నాడు. తండ్రికి సాయపడాలనే ఆ పసిబిడ్డ ఆరాటం పితృహృదయాన్ని కదిలిస్తున్నది. రామయ్యకి మాత్రం కొడుకు చదువు విషయం మనోవ్యాధిలా పరిణమించింది. కొంచెం తిరుగుతున్నాడు. కానీ, కాలు ఇంకా నయం కాలేదు. ఒక పక్క శలవలయిపోవస్తున్నాయి. మరోపక్క ఉన్న ఉద్యోగం కాస్తా వూడింది. "ఇబ్బందులన్నీ ఒకసారే వస్తున్నాయేంటి రామయ్య తండ్రీ, ఎందుకీ కష్టాలు. ఏం పాపం చేసానని" కుమిలిపోవటం. ఈ దిగులుతోనే రోజు రోజుకూ కుంగిపోతున్నాడాయన. ఈ వేసవిలోనే నాగయ్యకి తన అక్క సుబ్బమ్మ కూతురితో వివాహం అయింది. పెళ్ళిలో బంధువులంతా కలిసారు.

ఎక్కువ ముక్కు విరుపులు, మూతి విరుపులే. వెంకట్రావమ్మ ఆవాతావరణం తట్టుకోలేకపోయింది. కష్టాలొచ్చాయని సానుభూతితో పలకరించకపోగా ఎగతాళిగా మాట్లాడుకోవటం ఆమె సున్నితమైన మనసును లోతుగా గాయపర్చింది.

ఈ పరిస్థితుల్లో తారకరాముడి చదువు విషయం ఆలోచనకొచ్చింది.

"ఇక చదువొద్దు. పాడూ వద్దు. అందరం ఇక్కడే వుందాం" లక్ష్మయ్య అన్నాడు.

"ఇక్కడుండి ఏం చేయాలి?" రామయ్య మాటల్లో అసహనం.

"ఏం చేసేదేముంది. ఉన్న పొలానికి తోడు కొంత కౌలుకు తీసుకుని చేసుకుందాం"

"మరి తారకం విషయం?"

"తారకమూ అంతే. నాతో పొలానికి వస్తాడు. పొలం పనులు చెయ్యటానికి ఇంత కష్టపడాల్సిన పనేవిటంట. సంసారవంతా నెత్తినేసుకుని బెజవాడ పోవటం ఎందుకు? కాలు విరగ్గొట్టుకోవటం ఎందుకు?"

"ఎంత తేలిగ్గా మాట్లాడతావుతా?"

"కాదన్నయ్యా. మన శక్తికి మించి మనవేం చెయ్యగలం. ఉన్న కొద్ది పొలం మీద ఆదాయం అంతంతమాత్రమే. దానిది దానికే సరిపోతున్నాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో మరో కాపరమంటే మాటలు కాదు."

"సరే రా. నీకు కష్టవయితే నేనే ఎట్టాగో తిప్పలు పడతా. మూటలు మోసో, హోటల్లో కప్పులు కడిగో చదివించుకుంటాను."

"ఎందుకన్నయ్యా అంత నిష్ఠూరంగా మాట్టాడతావు. నా కొడుకు మీద నాకు మాత్రం ప్రేమ లేదా? చదివించుకోవాలని లేదా?"

"ఉంటే అలాగేనా మాట్టాడేది. పిల్లాడు క్లాసు తప్పకుండా చదువుతున్నాడు. బుద్ధిమంతుడు. రేపు ఎంత గొప్పవాడవుతాడో. వాడి భవిష్యత్తును మనం చేతులారా నాశనం చెయ్యటం ఎందుకు?"

"అయితే నన్నేం చెయ్యమంటావు?" లక్ష్మయ్య మాటల్లో నిస్సహాయత.

"ఏదో చెయ్యాలిగా. నాకున్న పదెకరాలు అమ్మేస్తాను"

"వద్దు.. వద్దు నీకు మిగిలిందే అది. నా పొలవే ఒక ఎకరం అమ్మి నాలుగు గేదెలు కొంటాను"

"కాని?"

"నీకు తెలియనిదేవుందన్నయ్యా. రైతుకు రెండు చేతులు. పాడి - పంట. ఒక చెయ్యి దెబ్బతిన్నా రెండో చేయిని ఉపయోగించుకోవాలిగా"

"నిజవేరా. టవున్లో పాలవ్యాపారం లాబవే"

"అదే మంచిదన్నయ్యా. అంత పెద్ద భూసామిగా బతికి ఈరోజు చిన్నరైతుగా నలుగురిలో తిరగాలన్నా కష్టమనిపిస్తుంది. అక్కడ పాలవ్యాపారం చేసుకుంటూ పిల్లల్ని చదివించుకుంటూ వుండొచ్చు."

"పాలమ్ముకోవటమేమిటి. తప్పు కాదూ!" వెంకట్రావమ్మ ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

"తప్పేవిటమ్మా. టవున్లో పెద్ద పెద్ద ఓటళ్ళు, సినిమా హాళ్ళు వుంటాయి. వాళ్ళు బాగా కొంటారు. శేరుపాలు బేడా అర్ధనాదాకా అమ్ముకోవచ్చు."

"అంతడబ్బిచ్చి పాలుకూడా కొంటారన్నమాట."

"పాలేవిటి? టవున్లో అన్నీ కొనుక్కోవాల్సిందే పొయ్యిలో కట్టెలు కూడా."

"ఏవో! నే పుట్టాక ఎరగను పాలు, నెయ్యి అమ్ముకోవటం. అయినా మావయ్యాళ్ళు ఏవన్నా అనుకుంటారేమో? ఇప్పటికే అందరూ చిన్న చూపు చూస్తున్నారు" వెంకట్రావమ్మ గొంతులో జీర.

"అనుకుంటారని ఇక్కడుండి ఇంకా తేలికవ్వాలా? చాటున ఎట్టా బతికినా ఎవరూ చూడరు. అయినవాళ్ళలో అవమానం పడలేను. ఇంకేం ఆలోచనొద్దు. సామానంతా సర్దు" లక్ష్మయ్యలో ఎన్నాళ్ళగానో గూడుకట్టుకున్న ఆవేదన బయటపడింది.

అన్ని తర్జనభర్జనల తర్వాత రామయ్య దంపతులిక్కడే వుండి పొలం మీద వచ్చే కౌలుతో గడుపుకునేటట్లు, లక్ష్మయ్య కుటుంబం విజయవాడలో స్థిరపడాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

రామయ్య దంపతులకు తారకరాముడిని విడిచి వుండాలంటే భరించరాని బాధగా వుంది. పొద్దున్నే లేచి కొడుకు ముఖం చూస్తే తప్ప ఏ పనీ చెయ్యబుద్ధిగాదు రామయ్యకి. ఏది ఏమయినా తారకం ప్రయాణం ఆగలేదు. మంచిగానీ చెడుగానీ జరగబోయేదానికి సూచనగానే కాలం నడిపిస్తుంది.

కొడుకు వెళ్ళిపోతున్నప్పుడు రామయ్యకి ఎక్కడలేని వైరాగ్యం వచ్చిపడింది. సుతుల్ సుతుల్ హితుల్ చుట్టముల్.. పోతే పోనీ అన్నట్టుంది ఆయన ధోరణి. బహుశా రాముడిని విశ్వామిత్రుడితో పంపిస్తూ దశరథుడలాగే వున్నాడేమో?

లక్ష్మయ్య కుటుంబం విజయవాడకు చేరుకున్నారు. ప్రస్తుతం అద్దెకుంటున్న ఇల్లు చాలదు కనుక వెలగలేటి వారి వీధిలో స్థలం అద్దెకు తీసుకుని రెండు నిట్టాళ్ళతో గట్టిపాక వేసారు. రెండు గేదలు నిమ్మకూరునుండి వచ్చాయి.

వారం రోజులకల్లా ఆ ప్రాంతమంతా తెలిసిపోయింది. ఎవరో నిమ్మకూరునుండి వచ్చారట. బాగా బతికి చెడ్డవాళ్ళట. కల్తీలేని పాలు పోస్తున్నారంట. దాంతో పోటీలు పడి పాలఖాతాలు కుదుర్చుకున్నారు. హోటలు వాళ్ళు కూడా ముందుకు రావటంతో రెండు గేదెల పాలు చాలడంలేదు. మరో రెండు గేదెలను నిమ్మకూరు నుండి తెప్పించారు. చేతినిండా పని. లక్ష్మయ్య చెయ్యిపడితే వట్టిగొడ్డు కూడా పాలుపిండేది. మొకురుబోతు కూడా తలవంచేది. ఆశ్చర్యమేమిటంటే ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు ఒక గ్లాసు పిండికొచ్చేవాడు. మనకు భారతంలో సహదేవుడి పశుపోషణ గుర్తుకొస్తుంది లక్ష్మయ్యని చూస్తే.

కుటుంబంలో పరిస్థితి కొంత మెరుగయింది. చిన్నాయన్ని కూడా స్కూలులో చేర్పించారు. తారకరాముడు థర్డ్‌ఫారమ్ అయిపోయి ఫోర్త్‌ఫారమ్‌లోకి వచ్చాడు. మంచి ప్రవర్తనతోపాటు మంచి చేతివ్రాత కూడా అలవాటయింది. చక్కగా బొమ్మలు గీయటం స్కూల్లోనే ఒక ప్రత్యేక ఆకర్షణ. తన ముగ్గురు స్నేహితులు తప్ప మరొకరితో మాట్లాడటం అలవాటులేదు. తండ్రితోపాటు తెల్లవారుఝామున రెండున్నరకు లేవటం. పనుల్లో తండ్రికి సాయం చెయ్యటం, పాలు తీసుకెళ్ళి అందిరిళ్ళకు ఇచ్చి రావటం జరుగుతున్నది. ఇటీవలే కొంతమంది నగర యువకులు వచ్చి లక్ష్మయ్యను కలిసారు. వాళ్ళకు చౌకగా భూములు కొనిపెట్టడంలో లక్ష్మయ్య చాలా సహాయం చేసివున్నాడు. ఆకారణంగా వాళ్ళందరికి ఈ కుటుంబం అంటే గౌరవం వుంది. ప్రాణమైనా ఇవ్వటానికి సిద్ధపడతారు. ఈ రోజు వాళ్ళు ఒక విషయం అడగటానికి వచ్చారు. తారకరాముడిని 'తాలిమ్‌ఖానా'లో చేర్పించమని. "అదేమిటి?" లక్ష్మయ్య అమాయకంగా అడిగాడు.

వాళ్ళలో ఒక యువకుడు ముందుకు వచ్చి "లచ్చయ్యన్నా! మీరు పల్లెటూరునుండి వచ్చారు కనుక ఇక్కడి విషయాలు తెలియవు. ఇక్కడ కొన్ని దుష్టశక్తులు చాలా అకృత్యాలు చేస్తున్నారు. మనిళ్ళమీదకు దాడికి రావటం, మన ఆడాళ్ళను అవమానించడం, వ్యాపారస్థులను దోచుకోవటం జరుగుతున్నది. అందుకే గుండెబలం వున్న యువకులమంతా కండబలం కోసం ఈ తాలిమ్‌ఖానా ఏర్పాటు చేసుకున్నాం."

"అక్కడేం చేస్తారు?" వెంకట్రావమ్మ ఆసక్తిగా అడిగింది.

"చాలా వుంటయ్యమ్మా వంటికి మసాజ్ చెయ్యటం, వ్యాయామం, కుస్తీపట్లు, కర్రసాము ఇవన్నీ నేర్పిస్తారు. ఈ నేర్చుకున్న యువకులంతా సమాజశ్రేయస్సుకోసం పాటుపడుతుంటారు. వీళ్ళను వ్యాపారస్థులు పోషిస్తుంటారు. ఎవరిమీద అన్యాయం జరుగుతున్నా వెళ్ళి ఎదుర్కొంటాం."

"రాత్రిపూట గొడవ చెయ్యొచ్చుగా. మీకేం తెలుస్తుంది?" తారకరాముడన్నాడు.

"పెదబాబూ! రాత్రిపూటకూడా అందరం వంతులవారీ గస్తీ తిరుగుతుంటాం దీనివల్లనే ఈ మధ్య గొడవలు తగ్గిపోయాయి"

"చాల మంచిపని చేస్తున్నారు. నేను కూడా వస్తాను" తారకరాముడుత్సాహంగా అన్నాడు. అప్పటికి పదిహేనేళ్ళు అయినప్పటికీ బలంగా పద్దెనిమిదేళ్ళ యువకుడిలా వున్నాడు.

"ఏవో ఆ గొడవల్లో కెందుకు నాన్నా?" లక్ష్మయ్య ప్రేమగా అన్నాడు.

"కాదు నాన్నా ఎవరికి వాళ్ళే మాకెందుకని వూరుకుంటే సమాజాన్ని ఎవరు కాపాడతారు. యువకులంతా చేతగాని వాళ్ళల్లా వూరుకోకూడదు. తన వాళ్ళను రక్షించుకోవాలి" ఆవేశంగా తారకరాముడన్న మాటలకు వచ్చిన కుర్రాళ్ళంతా జేజేలు కొట్టారు.

మరుసటి రోజు తండ్రితోపాటు రెండున్నరగంటలకు నిద్రలేచాడు. లక్ష్మయ్య గొడ్ల దగ్గర బాగుచేసుకుంటుంటే తారకరాముడు వ్యాయామం చేసాడు. ఇంతలో 'నగరం' యువకులొచ్చారు.

"పెదబాబూ! వెళదామా?"

"పోదాం పదండి" ఉత్సాహంగా అన్నాడు. అందరూ కలిసి 'తాలిమ్‌ఖానా' దగ్గరకు వెళ్ళారు. అక్కడ రకరకాల వయస్సున్న కుర్రాళ్ళంతా వ్యాయామాలు చేస్తున్నారు. ఎర్రమన్నుతో నిండిన గోదా ఎర్రతివాచీ పరిచినట్లుంది. తారకరాముడిని చూడగానే 'తాలిమ్‌ఖానా' యజమాని కళ్ళు మెరిసాయి. దగ్గరకొచ్చి భుజం మీద చెయ్యేసి నొక్కి చూసాడు. చందమామలా వున్న ముఖాన్ని చూసి ముచ్చటపడ్డాడు. ముందు పద్మాసనం వెయ్యటం చూపించాడు. తర్వాత ప్రాణాయామం చూపిస్తూ.

"బాబూ! అష్టాంగ యోగాల్లో ప్రాణాయామం ప్రధానమైంది. బయటి ప్రపంచానికి, లోపలి ప్రపంచానికి సంధానకర్త వాయువు. ఇదే గాలి శరీరంలోకి వచ్చేసరికి ప్రాణంగా రూపొందుతున్నది. నాభినుండి శిరస్సు వరకు దీని ప్రసారాన్ని క్రమం చేసి షట్చక్రాలలో ప్రయాణింపచేస్తే శరీరం వజ్రంగా తయారవుతుంది. నాడీ మండలం శుద్ధిగా వుంటుంది. శ్వాసకోసం వ్యాధులకు గురికాకుండా ఆరోగ్యంగా పనిచేస్తుంది. నిజం చెప్పాలంటే శ్వాసను ఎంత నియంత్రించుకుంటే అంత ఎక్కువ కాలం ఆరోగ్యంగా బ్రతకవచ్చు."

తారకరాముడు ఆశ్చర్యంగా వింటున్నాడు.

"బాబూ ఎప్పుడూ దీన్ని విడిచిపెట్టొద్దు"

"అలాగే"

"రోజూ వచ్చి నేర్చుకో"

"సరే"

ఇంతలో ఒక యువకుడు ముక్కుతూ మూలుగుతూ వచ్చాడు.

"ఏంటి గోపయ్యా జ్వరమా?"

"అవును గురువుగారూ"

వెంటనే ఆయన గోదాలో ఎర్రమట్టి తీసుకొచ్చి ఆ శిష్యుడి నోట్లో వేసాడు.

"గురువుగారూ ఆ మట్టితో జ్వరం పోతుందా?" మరో కొత్త యువకుడడిగాడు.

"అవునయ్యా జ్వరమేకాదు అన్ని రోగాలకు, దెబ్బలకు మాకు మందు అదే. దాన్ని మేము అంత పవిత్రంగా భావిస్తాం."

"ఇక మందుతో పనిలేదా?" తారకరామూడాశ్చర్యంగా అడిగాడు.

"నమ్మకాన్ని మించిన ఔషధమేముంది?"

ఆ విధంగా మాట్లాడుతూనే తారకరాముడికి ఒళ్ళంతా నూనె రాసి మసాజ్ చేసాడు. కొన్ని ఆసనాలు వేయించి ఎర్రమట్టిలో పూర్తిగా కప్పేశాడు. పదిహేను నిమిషాలు తర్వాత లేపి ఒళ్ళంతా దులిపేసి

"ఇక వెళ్ళుబాబూ క్రమం తప్పకుండారా - ఈ ఎర్రమట్టి ఓజస్సును, తేజస్సును పెంచుతుంది పో"

తారకరాముడు గురువుగారి దగ్గర శలవు తీసుకుని ఇంటికొచ్చాడు. రాగానే లక్ష్మయ్యగారు పంపుదగ్గర కూర్చోబెట్టి స్నానం చేయిస్తుంటే నెత్తురు కాలవలా ఎర్రనీళ్ళు మడుగుకట్టాయి. శరీరం మాత్రం తోమిన ఇత్తడి చెంబులా తళతళా మెరిసిపోతుంటే కొడుకుని చూసి పోవటానికి వచ్చిన చంద్రమ్మ ఇన్ని మిరపకాయలు వెంట్రుకలు తెచ్చి దిష్టితీసి పొయ్యిలో పడేసి మెటికలు విరిచింది. లక్ష్మయ్య పొయ్యిమీద ఉడుకుతున్న వేడి వేడి జొన్నన్నాన్ని గరిట లేకుండా తన పెద్ద చేత్తో రెండు రెండు చారలు తీసి కంచుపళ్ళెంలో వడ్డించి, ఉట్టిమీదున్న మట్టికుండలోనుండి గడ్డకట్టిన మీగడ పెరుగు కంచంలో వంచాడు. తర్వాత తనుకూడా వడ్డించుకుని, తండ్రీకొడుకులు తృప్తిగా భోజనం చేసారు. మాములు ప్రకారం పాలు తీసుకుని బయలుదేరబోతుంటే లక్ష్మయ్య ఒకమాటన్నాడు -

స్నేహబంధం

"నాన్నా! రోజూ పాలు మోసుకెళ్ళడం కష్టమవుతున్నదని నిన్న తెలిసినాయన దగ్గర సైకిలొకటి బేరం చేసాను. ఆయనకేదో అవసరం వచ్చి అమ్ముతానన్నాడు. రాత్రి పొద్దుపోయాక తెచ్చిపెట్టాడు పాతదనుకో"

"ఏదీ?" తారకరాముడొక్కంగలో ఇల్లంతా వెతికి కనపడక గొడ్లపాక దగ్గరకు పరుగుతీసాడు. పాత హెర్క్యులెస్ సైకిలుని బయటికి తీసికొస్తూ "నాన్నా! ఇదెంతకు కొన్నారు?"

"ఎనిమిది రూపాయల పావలంటరా. పోనీలే అని ఇంకో పావలా ఎక్కువిచ్చా"

"అది సరే. అంత డబ్బు పెట్టి ఇప్పుడెందుకు?"

"కాదురా. ఆయన చాలా ఇబ్బందుల్లో వున్నాడు. పైగా పాలుమోసుకెళ్ళడం ఎట్టా? అందుకే కొన్నా"

"సరేలే. ఇట్లయితే అమ్మకు కాసులపేరు ఎప్పుడు చేయిస్తాం"

"పిచ్చి సన్నాసి. ఎప్పుడూ అమ్మానాన్నల గురించే కానీ నీ గురించి ఆలోచించవా? పొద్దస్తమానం కష్టపడుతూనే వుంటే ఎట్టారా?" కొడుకు తలమీద గడ్డిపరక ఏరేస్తూ వెంకట్రావమ్మ అన్నది.

"నాకేం కష్టం బుల్లీ - ఇంకా ఇంత పనయినా చేస్తా" అంటూ పాలబిందెలు సైకిలుకు కట్టుకుని హుషారుగా వెళ్ళిపోయాడు పాలరాముడు. అందరిళ్ళకు పాలిచ్చి ఇంటికి వస్తూనే తండ్రికి ఖర్చులన్నీ రాసిపెట్టాడు. బజారెళ్ళి కావాల్సిన సరుకులు తెచ్చిచ్చేసరికి స్నేహితులొచ్చారు. అమ్మచేతి టీ తాగి స్కూలుకెళ్ళిపోయాడు.

పదిమందిలో వున్నా తారకం బాబు అందమే అందం అంటారంతా. పూవుకు తావి అబ్బినట్లు ప్రత్యేకమైన వ్యక్తిత్వం అతనికెంతో గౌరవాన్ని తెచ్చిపెడుతుండేది. ఇళ్ళకు తీసుకెళ్ళి పాలు పోసినా వారి కుటుంబానికొచ్చిన లోపం ఏమీలేదు. ఆ కుటుంబమంటేనే ఒక ప్రత్యేక గౌరవం, అభిమానం. తారకం బాబూ! పెదబాబూ అనే తప్ప మరో విధంగా పిలిచేవాళ్ళు లేరు. రాలీ కంపెనీ నాయుడుగారింట్లో తారకం బాబును "అల్లుడూ!" అని గౌరవంగా పిలుస్తూ కాఫీ, టిఫిన్ తీసుకోమని వత్తిడి చేస్తుండేవాళ్ళు. ఈ విధమైన గుర్తింపు ఆయనకు

మొదటినుండీ అలవాటే. గౌరవమనేది ఆస్తులవలన, అంతస్తుల వలన వస్తుందనుకోవటం పొరపాటు. ఆత్మగౌరవం కాపాడుకోవటంలోనే వున్నదనటానికి ఆయన జీవితమే సాక్ష్యం.

కాలం గడిచిపోతున్నది. వ్యాపారం పెరిగింది. కడవలు పోయి బిందెలు వచ్చాయి చేతిలో డబ్బు బాగానే ఆడుతున్నది. లెక్కలు, వ్యవహారమంతా తారకరాముడే చూసుకుంటున్నాడు. ఇచ్చిపుచ్చుకోవటాలు అంతా తారకంబాబే. లక్ష్మయ్యకి మధ్యవర్తిగా నోట్ల మీద సంతకాలు పెట్టడం ఎక్కువయింది. ఎవరన్నా కళ్ళమ్మట నీళ్ళు పెట్టుకుంటే చాలు జేబులో ఎంతుంటే అంత చేతిలో పెట్టటమే. అందుకే వెంకట్రావమ్మ నాగయ్య వచ్చినప్పుడల్లా ఆయన చేతికి డబ్బిచ్చి దాచమనేది.

ఇక ఇంట్లో వ్యవహారమంతా తారకం బాబే. లక్ష్మయ్యని ఏదన్నా అడిగితే పెదబాబునడగండి అంటాడు. వెంకట్రావమ్మకేదన్నా చెపితే మా పెద్దబ్బాయిని రానీ అంటుంది. వయసుకు మించిన బాధ్యత బరువును మోస్తూ తనకు తానే పెద్దరికం తెచ్చుకున్నాడు. అనవసరంగా పైసా ఖర్చుపెట్టడు. జీవితగమనంలో అనుభవాలను మించిన పాఠాలు మరొకటేముంటాయి.

పైసాకు పైసా కూడపెట్టి తల్లికి బంగారం కొనాలని తాపత్రయం. పైసా మిగిలినా ముంతలో పడేస్తుంటాడు. తనకోమంచి చొక్కా కావాలనే ఆలోచన దరిదాపులకు కూడా రానివ్వడు. రాత్రిపూట కిరసనాయిలు ఖర్చవుతుందని అంతదూరంలో వున్న వీధిదీపం క్రింద చదువుకోవటం అలవాటు చేసుకున్నాడు. చదివినంతసేపు చదివి నిద్రపోవటం. తెల్లవారుఝామున లేవటం. మళ్ళీ కష్టపడటం. సుఖమనేది ఒకటుందని కూడా తెలియదు.

క్లాసులు మారడంతో పాటు రూపంలో కూడా మార్పులొచ్చాయి. నిరంతరం శ్రమచేసే ఒళ్ళు సన్నగా ఉక్కుకడ్డీలా తయారయింది. దుబ్బుజుట్టుకు మధ్యపాపిడి వచ్చింది. గొంతులో లేతదనం పోయి కొంత కరుకుదనం వచ్చింది. నూనూగు మీసాలతో విచిత్రంగా వున్న కొడుకుని చాలా రోజుల తర్వాత వచ్చిన రామయ్య చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. దిబ్బకుడుములా వుండేవాడు ఇలా పెనమట్టులా తయారయ్యాడేంటి? అనుకున్నాడాయన.

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments